

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مجلس یوم پنجشنبه بیست و هفتم مرداد ۱۳۰۵ مطابق دهم صفر یک هزار و سیصد و چهل و پنج

جلسه ۶

غائب با اجازه - آقای ارباب کیخسرو.
غائبین بی اجازه - آقایان میرزا ابراهیم خان قوام - اسکندر
خان مقدم - حائری زاده - شریعت زاده - آقا زاده سبزواری -

مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر به ریاست آقای تدین
تشکیل و صورت مجلس روز سه شنبه ۲۰ مرداد ماه قرائت و
تصویب شد.

حاج میرزا حبیب‌الله امین - محمد ولی‌خان اسدی - محمد هاشم میرزا افسر - دکتر مصدق - سیرمناز.

دیرآمدگان بی‌اجازه - آقایان: حاج‌آقا اسمعیل عراقی - شیخ محمدعلی امام جمعه شیرازی فیروزآبادی - فیروز میرزا - بهار - میرزا سید مهدیخان فاطمی.

آقای رئیس اظهار نمودند برطبق اصلاحی که دوره قبل در قانون انتخابات به عمل آمده ابتدای دوره تقنینیه مجلس شورای ملی از روزی است که سه ربع اعتبارنامه‌های نمایندگان حاضر تصویب شود بنابراین روز بیست و دوم مردادماه سه ربع ساعت قبل از ظهر ابتداء ششمین دوره تقنینیه خواهد بود به علاوه تقدیم راپورتی را مشعر به عملیات دوره قنرت اخیر و صورت کلیه اثاثیه و اشیاء متعلق به مجلس از طرف آقای ارباب کیخسرو به مجلس شورای ملی اعلام و بقیه انتخاب‌اعضاء هیئت‌رئیس سه شروع گردیده برای انتخاب دونفر نایب رئیس جداگانه اخذ و استخراج آراء به عمل آمده بدو آقای طباطبائی دیبا به اکثریت ۵۷ رأی از ۷۶ نفر و ثانیاً آقای مرتضی قلیخان بیات به اکثریت ۶۱ رأی از ۷۷ نفر نمایندگان حاضر به نیابت ریاست مجلس شورای ملی انتخاب گردیدند.

برای تعیین چهار نفر منشی انتخاب به عمل آمده و پس از اخذ و استخراج آراء آقای بامداد با ۸۸ رأی آقای نویخت با ۵۷ رأی آقای ضیاء با ۵۶ رأی و آقای عصر انقلاب با ۵۵ رأی از ۷۶ نفر نمایندگان حاضر انتخاب شدند پس از آن برای انتخاب سه نفر مباشر اخذ آراء شده و از ۷۷ رأی آقای جلائی با ۶۲ رأی آقای ارباب کیخسرو با ۶۱ رأی و آقای افشار با ۵۹ رأی منتخب گردیدند. در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و به فاصله نیمساعت مجدداً تشکیل و چهار فقره خبر از طرف شعبه اول راجع به نمایندگی آقایان: میرزا سیداحمد بهبهانی - دکتر محمدخان مصدق - میرزا محمدتقی بهار و احتشام‌زاده از طهران و یک فقره از طرف شعبه سوم

صورت مجلس یوم پنجشنبه ۲۷ مرداد ۱۳۰۵ مطابق دهم صفر ۱۳۴۵

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر به ریاست آقای تاین تشکیل گردید)

(صورت مجلس ۲۵ مردادماه را آقای امیر تیمور کلّالی قرائت نمودند).

رئیس - نسبت به صورت مجلس اعتراضی هست؟ (گفتند خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد. دو موضوع است که قبلاً به عرض مجلس میرسانم یکی اینکه در قانون انتخابات که در دوره گذشته اصلاح شده است تصریح شده است که ابتدای دوره تقنینیه مجلس از روزی است که سه ربع اعتبارنامه‌های نمایندگان حاضر تصویب شود. اگر چه این مطلب معلوم است ولی بعضی از آقایان تقاضا کردند رسماً تذکر داده شود لهذا لازم است عرض کنم ابتدای دوره تقنینیه ششم روز بیست و دوم اسرداد هده السنه بطور تحقیق سه ربع به ظهر مانده قسمت دیگری راپرت مفصلی است که آقای ارباب کیخسرو رئیس اداره مباشرت تهیه و تقدیم

راجع به نمایندگی آقای داور از لار و یک فقره از طرف شعبه پنجم راجع به نمایندگی سیرزاحسینخان وزیری از ساوه و زرنند قرائت و نسبت به هر شش فقره فرداً فرد اخذ رأی شده تصویب گردید.

آقای رئیس اظهار نمودند خوب است پس از ختم جلسه شعب تشکیل و هر یک سه نفر برای کمیسیون بودجه و یک نفر برای کمیسیون محاسبات مجلس و کمیسیون عرایض و سرخصی و کمیسیون سبکرات از بین خود انتخاب نمایند و نیز در خصوص عده اعضاء کمیسیون‌های منتخبه از مجلس مختصرمذاکره به عمل آمده به ترتیب ذیل مقرر گردید: کمیسیون خارجه ۴ نفر داخله ۱۲ نفر عدلیه ۱۲ نفر نوائد عامه ۱۲ نفر نظام ۴ نفر معارف ده نفر قوانین مالیه ۱۲ نفر.

آقای آقاسید یعقوب راجع به عدم ارسال بعضی از دوسیه‌های انتخابیه به مجلس و لزوم سؤال از وزارت داخله شرح مختصری تقریر و آقای رئیس اظهار نمودند هر سطلبی در این خصوص دارید ممکن است به وسیله هیئت‌رئیس اقدام شود ولی قبل از معرفی هیئت دولت نمی‌توان از وزراء سؤال نمود.

آقای عراقی پیشنهاد نمودند جلسه آتیه به روز سه شنبه اول شهریورماه موکول شود و پس از مختصرمذاکره نسبت به پیشنهاد ایشان رأی گرفته تصویب و جلسه آتیه به روز سه شنبه اول شهریور مقرر و دستور آن اجرای مراسم تحلیف و انتخاب کمیسیونها تعیین و مجلس نیمساعت قبل از ظهر ختم شد.

صورت جلسه در اول شهریورماه ۱۳۰۵ قرائت آقای آقاسید یعقوب راجع به اجازه آقای حائری‌زاده در جلسه قبل تذکر دادند که برای ایشان استجازه نموده‌اند.

آقای رئیس فرمودند اصلاح میشود با اصلاح فوق تصویب شد. رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد تدین منشی - سید ابراهیم ضیاء، منشی - امیر تیمور کلّالی

مجلس کرده‌اند که مشعر است بر جریانات امور دائمی مجلس در دوره قنرت اخیر و مشتمل است بر کلیه اثاثیه و اسباب و لوازم و آنچه که متعلق است به مجلس که مشروحاً در آن ذکر شده و تقدیم مجلس شده است. شروع میشود به انتخاب یک نفر نایب رئیس.

(اخذ آراء به عمل آمد)

رئیس - آقایان نظار تشریف بیاورند. اخذ آراء تمام شد شروع به استخراج آراء میشود.

(استخراج آراء به عمل آمده نتیجه به قرار ذیل حاصل گردید) اوراق تفنیشیه ۷۷ اوراق رأی ۷۶.

آقای طباطبائی دیبا ۵۷ رأی ورقه سفید علامت امتناع ۱۶ آقای ذوالقدر دو رأی آقای دکتر مصدق ۱ رأی.

رئیس - عده رأی دهندگان ۷۶ آقای طباطبائی دیبا به اکثریت ۵۷ رأی بسمت نیابت ریاست انتخاب شدند. شروع میشود به انتخاب یک نفر نایب رئیس دیگر.

(اخذ آراء به عمل آمد)

رئیس - آقایان نظار تشریف بیاورند. اخذ آراء تمام شد. (استخراج آراء به عمل آمده نتیجه به طریق ذیل حاصل شد)

مهره تفنیشیه ۷۷ اوراق رأی ۷۷ آقای مرتضی قلیخان بیات ۶۱ رأی ورقه سفید علامت امتناع ۱۳ آقای ذوالقدر ۳ رأی.

رئیس - عده رأی دهندگان ۷۷ آقای مرتضی قلیخان بیات به اکثریت ۶۱ رأی انتخاب شدند شروع میشود به انتخاب چهار نفر منشی به انتخاب جمعی.

(اخذ آراء به عمل آمد)

رئیس - اخذ آراء تمام شد.

(استخراج آراء شده نتیجه به طریق ذیل حاصل شد)

مهر تفنیشیه ۷۶ اوراق رأی ۷۶.

آقای بامداد ۸۸ رأی آقای نویخت ۵۷ رأی. آقای ضیاء ۵۶ رأی. آقای عصر انقلاب ۵۷ رأی ورقه سفید علامت امتناع ۱۵

آقای طاهری ۶ رأی آقای امیر تیمور کلّالی ۲ رأی. آقای ایلخانی ۲ رأی آقای زوار ۲ رأی. آقای شیروانی ۲ رأی آقازاده خراسانی

یک رأی. آقای خطیبی یک رأی و آقای محمد آخوند یک رأی. آقای سالار سعید یک رأی. آقای میرزا نصرت‌الله بیات یک رأی.

آقای ثقة‌الاسلام یک رأی. آقای ذوالقدر یک رأی.

رئیس - عده رأی دهندگان ۷۶ آقایانی که به اکثریت تامه نسبت بسمت منشی‌گری انتخاب شده‌اند به عرض میرسد اگر چه مختصر اختلافی در آراء هست ولی آراء محقق را عرض میکنم آقای بامداد با ۸۸ رأی آقای نویخت ۵۷ رأی ضیاء ۵۶ رأی عصر انقلاب با ۵۵ رأی انتخاب شدند آقایان موافقتند چند دقیقه تنفس شود ؟

بعضی از نمایندگان - انتخاب مباشرین هم تمام شود. رئیس - شروع میشود به انتخاب سه نفر مباشر به انتخاب جمعی.

(اخذ آراء به عمل آمد)

رئیس - اخذ آراء تمام شد. آقایان نظار تشریف بیاورند. (استخراج آراء نیز به عمل آمده نتیجه به قرار ذیل حاصل شد)

مهره تفنیشیه ۷۷ اوراق رأی ۷۷.

آقای جلائی ۶۲ رأی آقای ارباب کیخسرو ۶۱ رأی آقای افشار ۵۹ رأی آقای ذوالقدر ۱۶ رأی ورقه سفید علامت امتناع (۴)

آقای مهدوی یک رأی. آقای فاطمی یک رأی. آقای دادگر یک رأی. آقای فیروز میرزا یک رأی. آقای میرزا یدالله‌خان یک رأی آقای نجوی یک رأی.

رئیس - عده رأی دهندگان ۷۷ آقای جلائی به اکثریت ۶۲ رأی آقای ارباب کیخسرو ۶۱ رأی افشار با ۵۹ رأی بسمت مباشرت مجلس شورای ملی انتخاب شدند. یک ربع تنفس داده میشود.

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیمساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - چند فقره راپرت از شعب رسیده است راجع

به نمایندگی بعضی آقایان به عرض میرسد.

خبر شعبه اول راجع به نمایندگی آقای میرزا سیداحمد بهبهانی از طهران. (آقای فاطمی احضار برای قرائت راپرت)

(خبر فوق به مضمون ذیل قرائت شد)

جریان انتخابات طهران به عرض رسیده در نتیجه آقای میرزا سیداحمد بهبهانی به اکثریت ۵۵۲ رأی به نمایندگی طهران منتخب و شعبه صحت نمایندگی ایشان را تصدیق مینماید.

رئیس - رأی گرفته میشود به نمایندگی آقای بهبهانی از طهران آقایانیکه تصویب می‌کنند قیام نمایند.

(اکثر نمایندگان قیام کردند)

رئیس - تصویب شد. خبر دیگر راجع به نمایندگی آقای دکتر محمدخان مصدق از طهران.

(آقای فاطمی مجدداً راپورت فوق را به مضمون ذیل قرائت نمودند)

جریان انتخابات از قراری است که به عرض رسیده در نتیجه آقای دکتر محمدخان مصدق به اکثریت ۷۹۹ رأی از ۲۰۴۲ رأی به نمایندگی طهران منتخب و شعبه صحت نمایندگی ایشان را تصدیق مینماید.

رئیس - رأی گرفته میشود به نمایندگی آقای دکتر محمدخان مصدق از طهران آقایانیکه تصویب می‌کنند قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. خبر دیگر راجع به نمایندگی آقای بهار از طهران.

(مجدداً آقای فاطمی بشرح آتی قرائت کردند)

جریان انتخابات طهران از قراری است که بعرض مجلس رسیده در نتیجه آقای سیرزاحمدتقی بهار با اکثریت ۴۷۶ رأی به

نمایندگی طهران منتخب و شعبه صحت نمایندگی ایشان را تصدیق مینماید.

رئیس - رأی گرفته میشود به نمایندگی آقای بهار از طهران آقایانیکه تصویب می‌کنند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. خبر دیگر از شعبه اول راجع به نمایندگی آقای احتشام‌زاده از طهران.

(خبر مزبور نیز بشرح ذیل قرائت شد)

جریان انتخابات طهران از قراری است که بعرض رسیده. در نتیجه آقای احتشام‌زاده با اکثریت ۴۳۹ رأی به نمایندگی طهران منتخب و شعبه صحت نمایندگی ایشان را تصدیق مینماید.

رئیس - رأی گرفته میشود به نمایندگی آقای احتشام‌زاده از طهران. آقایانیکه تصویب می‌کنند قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام کردند)

رئیس - تصویب شد. خبر دیگر از شعبه سوم راجع به نمایندگی آقای داور از لار.

(آقای شیروانی برای قرائت راپرت احضار و خبر راجع به نمایندگی آقای داور را باین مضمون قرائت نمودند).

شعبه سوم دوسیه انتخابات لار در خصوص نمایندگی آقای داور را تحت شور قرار داده تمام جریانات انتخابات محل سزبور برطبق قانون انجام یافته وشکایتی که مورد توجه باشد نه بانجمن نظارت ونه به مجلس شورای ملی نرسیده است فقط تاگرافی از بندر لنگه بعنوان وزارت داخله رسیده که تقاضای یکنفر نماینده مستقل برای بندر سزبور وتوابع شده و از طرف وزارت داخله جواب داده شده که تصویب یکنفر نماینده برای بندر لنگه از صلاحیت وزارت داخله خارج و از وظایف مختصه مجلس میباشد بنابراین شعبه صحت نمایندگی آقای داور که با کثرت ۴۴-۶ رأی از جمله ۱۳۳۷ رأی انتخاب گردیده تصویب مینماید .

رئیس - رأی گرفته میشود به نمایندگی آقای داور از لار آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اکثر قیام کردند)

رئیس - تصویب شد . خبر از شعبه پنجم راجع به نمایندگی آقای وزیرى از ساوه وزرند .

(خبر شعبه پنجم را آقای عراقی مخبرشعبه به مضمون ذیل قرائت کردند)

شعبه ۵ بدوسیه انتخابات ساوه وزرند رسیدهگی کرده در تاریخ ۸ فروردین حکومت ساوه سی وشش نفر ازطبقات سته دعوت کرده مدعوین نه نفر بعنوان عضو اصلی ونه نفر بعنوان عضو علی البدل از بین خود برای انجمن نظارت سعین نظار توسطحکومت اعلان انتخابات را در شهر ساوه وحوزههای فرعیه منتشر واز اردی بهشت شروع بتوزیع تعرفه واخذ رأی شده تعرفه توزیع شده وآراء مأخوذه در شهر ساوه وحوزههای فرعیه بالغ بر ۱۰۹۲ ورقه میباشد در نتیجه قرائت آراء آقای میرزا حسین خان وزیرى با کثرت ۴۴۱۶ رأی بنمایندگی دوره ششم تقنینیه سعین شده اند شعبه بدوسیه کاملاً رسیدهگی کرده شکایاتی در حین انتخابات وبعد از ختم انتخابات بوزارت داخله ومجلس شورای ملی رسیده که عمده ترین آنها را بعرض مجلس مقدس میرساند یکی از شکایات این است که رئیس انجمن نظار نایینا میباشد ویک عضو انجمن هم منشی حکومت وعضو دیگر هم بی سواد است . یکی از شکایات این است که صندوق آراء بانوک جعفرآباد وسزدقان را حکومت از ماسورین انتخابات گرفته در منزل خود برده صبح که بانجمن نظار تحویل داده صندوق دست خورده شده شکایات دیگری هم بود که نسبت باین شکایات چندان مهم نیست راجع بعدم بیثباتی رئیس انجمن مفتش انتخابات که از طرف وزارت داخله اعزام شده بود در راپرت خود که بوزارت داخله میدهد مینویسد که رئیس انجمن از یک چشم نایینا است بنابراین اشکال قانونی تصور نشد راجع بصندوق آراء هم دلیلی که این دعوا را کاملاً ثابت نماید در دوسیه نبود شعبه بعد ازدوسه جلسه رسیدگی در جلسه ۲۵ سرداد با کثرت اعضا حاضره نمایندگی آقای وزیرى را از ساوه وزرند تصدیق وخبر آن تقدیم مجلس شورای ملی میشود .

رئیس - رأی گرفته میشود به نمایندگی آقای وزیرى از ساوه وزرند آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند.

معین شد جزو دستور بشود و برای تعیین اعضاء این کمیسیونها بالاخره باید بین افراد مذاکرات و تبادل نظری بشود تا در روز جلسه محتاج به دوبرتبه وسه مرتبه رأی گرفتن نباشیم . باین جهت خویست روز سه شنبه جلسه بشود که وقت هم داشته باشیم برای تبادل نظر کار فوری هم نداریم اگر کار فوری می داشتیم بنده موافق بودم روز جمعه هم جلسه باشد .

رئیس - رأی گرفته می شود به پیشنهاد آقای عراقی که جلسه آتیه روز سه شنبه باشد آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمائید .

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد . بنابراین جلسه آتیه روز سه شنبه اول شهریورماه چهار ساعت قبل ازظهر دستور هم ادای مراسم تحلیف و در ضمن انتخاب کمیسیونهای معمولی که به عرض مجلس رسید .

(مجلس نیم ساعت قبل ازظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد تدین

منشی - سید ابراهیم ضیاء ، منشی - امیر تیمور کلالی

رئیس - راجع به دوسیه انتخابات هر مطلبی دارید پیشنهاد فرمائید از طرف هیئت رئیسه اقدام می شود ولی قبل از معرفی رسمی کابینه به مجلس شورای ملی نمی شود از یک وزیر سؤال کرد . پیشنهاد آقای عراقی: (به شرح آتی قرائت شد) .

بنده پیشنهاد می کنم جلسه آتیه یوم سه شنبه باشد .

رئیس - نسبت به این پیشنهاد مخالفی نیست؟

میرزا محمد علیخان بامداد - بنده مخالفم .

رئیس - فرمائید .

بامداد - از حالا تا روز سه شنبه غیر از جمعه چهار روز است وماهیچ کاری هم در عرض این مدت نداریم چه جهت دارد که جلسه را روز سه شنبه قرار بدیم؟ بعقیده بنده اگر روز یکشنبه باشد بهتر است .

رئیس - آقای فاطمی (اجازه) .

فاطمی - بنده کار ندارم که روز یکشنبه سیزدهم صفر است وخوب نیست جلسه بشود ولی اینکه فرمودند کار نداریم یکی از کارهایی که جزو دستور است تعیین کمیسیونها است که الان

(اغلب نمایندگان قیام کردند)

رئیس - تصویب شد . چهار کمیسیون از شعب باید انتخاب شوند بعرض مجلس میرسد . بعد از ختم جلسه مقتضی است آقایان تشریف ببرند شعب را تشکیل بدهند واعضاء آنها را انتخاب فرمایند . اول کمیسیون بودجه که مشتمل بر هجده عضو است از هر شعبه سه نفر . دوم کمیسیون محاسبات مجلس مشتمل بر شش عضو از هر شعبه یک نفر سوم کمیسیون عرایض ومرخصی مشتمل بر شش عضو از هر شعبه یک نفر چهارم کمیسیون مبتکرات مشتمل بر شش عضو از هر شعبه یک نفر - کمیسیونهای معمولی رسمی مجلس . آقای عراقی فرمایش دارید؟

عراقی - بلی تعیین کمیسیونها را خویست اجازه فرمائید به روز سه شنبه محول شود .

رئیس - اینها کمیسیونهایی است که باید از شعب انتخاب شود اگر شعب مقتضی دانستند امروز انتخاب می کنند والا بصرف دیگر سوکول می کنند کمیسیونهای معمولی که انتخاب آنها در خود مجلس باید بعمل آید البته روز انتخابش منوط به تعیین مجلس است اول خارجه عده اعضاء آن سابقاً شش نفر بوده است حالا هم همان شش نفر کافی است؟

بعضی از نمایندگان - بلی .

رئیس - کمیسیون داخله دوازده نفر - مالیه دوازده نفر - عدلیه دوازده نفر - فوائده عامه دوازده نفر . نظام شش نفر کافی است؟ (گفته شد بلی) معارف دهنفر یا دوازده نفر . - (بعضی گفتند هشت نفر وبعضی دیگر اظهار داشتند دهنفر) .

رئیس - دهنفر؟ بنابراین عده اعضاء کمیسیونهایی که به عرض رسید از این قرار خواهد بود کمیسیون خارجه شش نفر - کمیسیون داخله دوازده نفر - کمیسیون مالیه دوازده نفر - کمیسیون عدلیه دوازده نفر - کمیسیون فوائده عامه دوازده نفر - کمیسیون نظام شش نفر - کمیسیون معارف دهنفر - این کمیسیونها در جلسه علنی ورسمی مجلس شورای ملی باید انتخاب شوند . بنابراین انتخاب این کمیسیونهای معمولی هفتگانه جزو دستور آتیه می شود یک موضوع دیگری که باید جزو دستور جلسه آتیه بشود ادای مراسم تحلیف است حالا در خصوص تعیین روز جلسه هر چه می فرمائید فرمائید . آقای آقاسید یعقوب (اجازه) .

آقاسید یعقوب - خواستم یک عرض بکنم (در واقع سئوالی است در مجلس) بر حسب ابلاغی که رئیس فرمودند مجلس شورای ملی چهار پنج روز است رسمی شده است حالا آقا می شود سئوالاتی از وزارتخانه ها کرد یا نه؟ و آیا بنده می توانم از وزارت داخله سؤال کنم که چرا بعضی دوسیه ها به مجلس شورای ملی نیامده وتکمیل نشده یا خیر؟ نمی دانم این سابقه بوده است یا نه که قبل از معرفی هیئت دولت به مجلس شورای ملی سئوالی از آنها بشود یا نه؟ در هر حال چند دوسیه در وزارت داخله از بین رفته حال بنده درست نمی دانم این یک اطلاعی است که به بنده رسیده و خواستم به بینم آیا مجلس شورای ملی به بنده اجازه می دهد که از وزارت داخله سؤال بکنم یا نه؟